

اثر سلکاکسیب و آلفا توکوفرول در القای مرگ سلولی در رده‌ی سلول سرطان کولون انسانی

رضا سلگی^۱، هیبت‌اله کلانتری^۲، یلدا ارست^۳، مسعود رضا سیفی^۴، حمید گله‌داری^۵، محسن رضایی^۶

^۱ کارشناس ارشد سم‌شناسی، دانشکده‌ی داروسازی، دانشگاه جندی شاپور، اهواز، ایران.

^۲ استاد سم‌شناسی، دانشکده‌ی داروسازی، دانشگاه جندی شاپور، اهواز، ایران.

^۳ مربی سم‌شناسی، دانشکده‌ی بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی قم، قم، ایران.

^۴ دانشیار ژنتیک، دانشکده‌ی علوم، دانشگاه جندی شاپور، اهواز، ایران.

^۵ استادیار ویروس‌شناسی، دانشکده‌ی دامپزشکی، دانشگاه شهید چمران، اهواز، ایران.

^۶ استادیار سم‌شناسی، دانشکده‌ی داروسازی، دانشگاه جندی شاپور، اهواز، ایران.

چکیده

زمینه و هدف: آسیب‌های اکسیداتیو مزمن به‌عنوان عامل ایجاد بسیاری از بیماری‌ها مانند سرطان، بیماری‌های قلبی-عروقی، دیابت و آلزایمر شناخته شده‌اند. آنزیمی که در تعدادی از این فرآیندها اثر مهمی دارد، سیکلواکسیژناز-۲ (COX-2) می‌باشد. این آنزیم نقش مهمی در توسعه و پیشرفت تومور دارد. مهارکننده‌های COX-2 برای اعمال اثرات ضدتوموری خود باید با دوز بالا و به مدت طولانی مصرف شوند که عوارض جانبی مهمی از جمله عوارض قلبی-عروقی را در پی دارند. سلکاکسیب از رشد تومور کولورکتال جلوگیری کرده، و مرگ برنامه‌ریزی شده‌ی سلولی را در مدل‌های *In Vitro*، *In Vivo* القا می‌نماید. در مدل‌های انسانی و حیوانی سرطان کولورکتال، اختلال در تنظیم بیان سیکلواکسیژناز-۲ دیده شده است. در این بین توجه به ظرفیت عوامل آنتی‌اکسیدان مانند ویتامین E، به‌ویژه فرم آلفای آن برای از بین بردن آسیب رادیکالی آزاد، القای آپوپتوز و تحریک بیان انکوژن‌ها، این ویتامین را به گزینه‌ای مناسب جهت شیمی‌درمانی تبدیل کرده است. مطالعات نشان داده است که ویتامین E سرطان‌زایی و آسیب DNA ناشی از UV را در حیوانات آزمایشگاهی مهار می‌کند. مطالعه‌ی حاضر با هدف بررسی اثر سلکاکسیب و آلفا توکوفرول در القای مرگ سلولی در رده‌ی سلول سرطان کولون انسانی صورت گرفت.

روش بررسی: در این تحقیق سلول‌های سرطانی کولورکتال (HT29) به‌وسیله‌ی سلکاکسیب و آلفا توکوفرول تحت تیمار قرار گرفتند و با تکنیک DNA فراگمانتاسیون جهت تعیین مرگ سلولی بررسی شدند.

یافته‌ها: نتایج نشان داد سلکاکسیب به‌تنهایی در ۲ غلظت پایین (۲۵، ۵۰ میکرومولار) نمی‌تواند مرگ سلولی را القا نماید، ولی در غلظت‌های بالاتر (۷۵، ۱۰۰ میکرومولار) مرگ سلولی القا می‌شود.

نتیجه‌گیری: تجویز ویتامین E به همراه سلکاکسیب موجب القای مرگ سلولی در همه‌ی غلظت‌های آن می‌گردد. نتایج این تحقیق نشان داد که برای ایجاد مرگ سلولی و احتمالاً اثرات درمانی می‌توان از دوزهای پایین سلکاکسیب، به همراه ویتامین E استفاده نمود.

کلید واژه‌ها: سلکاکسیب؛ توکوفرول؛ مرگ سلولی؛ سرطان کولون.

نویسنده مسئول مکاتبات: دانشکده‌ی داروسازی، دانشگاه جندی شاپور، اهواز، ایران؛

آدرس پست الکترونیکی: rezaei.mohsen@gmail.com

تلفن: ۰۹۱۷۷۷۱۷۹۹۰

تاریخ پذیرش: ۸۸/۹/۲۴

تاریخ دریافت: ۸۸/۲/۱۴

مقدمه

آلفاتوکوفرول [شکل عمده‌ی ویتامین E (C29H50O2) در طبیعت]، مشتقی از حلقه‌ی کرومان (Chromane) است. این حلقه از اتصال یک حلقه‌ی بنزنی و حلقه‌ی پیران حاصل می‌شود (۱). بر اساس اطلاعات پاراکلینیکی، ویتامین E ممکن است یک پاسخ ایمنی آنتی‌تومور، به‌وسیله‌ی القای شیمیوتاکسی‌های ماکروفاژها و لنفوسیت‌ها، به محل تومور ایجاد نماید (۲). پاسخ آنتی‌توموری ویتامین E ممکن است در نتیجه‌ی فعال کردن فاکتورهای آنتی‌تومور شامل فاکتورهای نکروزکننده‌ی تومور آلفا و بتا ($\text{TNF-}\alpha$ ، $\text{TNF-}\beta$) و P53 باشد (۳). همچنین ویتامین E و مشتقات آن اثرات قوی آپوپتیک را در چندین رده‌ی سلول سرطانی انسانی نشان داده است، و در بعضی موارد اثر عوامل شیمی‌درمانی را در مدل‌های حیوانی افزایش داده‌اند، به‌علاوه جهت افزایش مسیرهای آپوپتیک، ویتامین E می‌تواند چندین فاکتور تومور مانند پروتئین کیناز C (PKC) را مهار کند (۲). پروتئین کیناز C یک فاکتور آنتی‌آپوپتیک است که در چندین نوع تومور بیان می‌شود. ویتامین E به‌خصوص آلفاتوکوفرول سوکسینات (α -TS) به‌طور شگفت‌آوری در سرطان پروستات و سینه اثر ضد توموری دارد؛ در حالی که نمی‌تواند آپوپتوز را در سلول‌های نرمال اپی‌تلیال القا نماید. القای آپوپتوز در سلول‌های تومور یک روش مؤثر در تنظیم رشد تومور می‌باشد و از مسیرهای مختلف انجام می‌شود (۴، ۵). مطالعه‌ی Rao و همکاران در سال ۲۰۰۲، منجر به شناخت القای آپوپتوز در رده‌های سلولی مختلف توسط HMG-CoA ردوکتاز و مهارکننده‌های COX-2 در غلظت‌های بالا شد. در این بررسی جهت ایجاد آپوپتوز دوز بالای مهارکننده‌ی COX-2 به کار برده شده است که در کلینیک آسیب‌رسان خواهد بود (۵). Jiang و همکاران در مطالعه‌ای در سال ۲۰۰۳، مقایسه‌ای میان آلفاتوکوفرول و گاماتوکوفرول انجام دادند، و به این نتیجه دست یافتند که اثرات مفید گاماتوکوفرول مربوط به مهار COX-2 است. در این مطالعه مشخص گردید که آلفاتوکوفرول علاوه بر چنین فعالیتی دارای اثرات ضدالتهابی هم می‌باشد (۶). سیکلواکسیژناز-۲ نقش مهمی در توسعه و پیشرفت تومور از طریق گیرنده‌ی اندروژن، سیکلین D1 و دیگر فاکتورهای ناشناخته دارد؛ به‌طوری‌که مهار این آنزیم به‌صورت اثرات ضدسرطانی مشاهده می‌گردد. همچنین مطالعات اپیدمیولوژیکی نشان داده که استفاده منظم از مهارکننده‌های

COX-2 باعث پیشگیری سرطان در انسان می‌شود (۴). گزارشات نشان داده‌اند که بیان بالای سیکلواکسیژناز-۲ منجر به مهار آپوپتوز شده و نیز سیکل کینیتیکی سلول‌های اپی‌تلیال سیستم گوارشی را تغییر می‌دهد (۷، ۸). مطالعه بر روی حیوانات بیانگر این مطلب است که رشد مؤثر تومور نیازمند وجود ژن COX-2 در میزبان می‌باشد، و افزایش بیان ژن COX-2 برای القای تومور سینه در میزبان کافی است، و همچنین مغلوب کردن ژن COX-2 در موش می‌تواند تومورزایی را سرکوب نماید (۹، ۱۰). COX-2 با کاتالیز سنتز PGE2 می‌تواند در التهاب و بعضی بیماری‌ها مانند سرطان و بیماری‌های قلبی-عروقی نقش داشته باشد (۱۱). مشکلات کاربرد Coxibها (عوامل مهارکننده‌ی سیکلواکسیژناز ۲)، که در اثر کاهش تولید مواد آنتی‌ترومبولیتیک و پروتاسیکلین باعث عوارض قلبی-عروقی می‌شوند، به‌ناچار منجر به استفاده از دوزهای بالای آنها در زمینه‌ی درمان و پیشگیری سرطان و سمی شدن غیرقابل پیش‌بینی این داروها می‌گردد (۱۱). این مسئله جستجو برای یافتن جایگزین کم‌خطر برای آنها را اجتناب‌ناپذیر می‌نماید. دوره‌ی طولانی مصرف این داروها (بیش از ۶ ماه) به‌منظور درمان یا پیشگیری سرطان اهمیت بیشتری را برای استفاده از جایگزین مناسب در این زمینه روشن می‌سازد، بنابراین با توجه به خواص ذکر شده برای ویتامین E (آلفاتوکوفرول) و در نظر گرفتن نقش COX-2 در مهار آپوپتوز منطقی به‌نظر می‌رسد؛ تا اثر آپوپتوژنیک آنها بیشتر بررسی گردد (۵، ۱۱). آپوپتوز در طول تکامل ارگانیسم‌های چند سلولی و ادامه‌ی حیات آنها اتفاق می‌افتد به عبارتی تلفیق آپوپتوز و تکثیر سلولی باعث شکل‌گیری بافت‌ها و اندام‌زایی می‌شود (۷). بعضی از بیماری‌ها مانند سرطان با اختلال در تنظیم آپوپتوز به‌وجود می‌آیند، در حالت طبیعی سلول‌ها دچار آپوپتوز می‌شوند، ولی در سلول‌های سرطانی موتاسیون‌ها از آپوپتوز سلول‌ها جلوگیری کرده، و عدم مهار تکثیر سلول‌ها بیماری را به سمت تشکیل تومور پیش می‌برد (۷). نتایج نشان داده است عواملی را که با روش‌های مختلف آپوپتوز القا می‌کنند، در صورت استفاده به شکل ترکیبی، القای آپوپتوز را به‌صورت سینرژیستیکی با افزایش فعالیت کاسپاز-۳ افزایش می‌دهند (۱۲، ۱۳). لذا در این مطالعه اثر سلکاسیب که در درمان سرطان کولون به کار می‌رود، همراه با آلفا توکوفرول در القای آپوپتوز رده‌ی سلول سرطان کولون

انسانی (HT 29) به روش استخراج فنلی قطعات DNA به‌وسیله‌ی آگارز الکتروفورز بررسی شده است.

روش بررسی

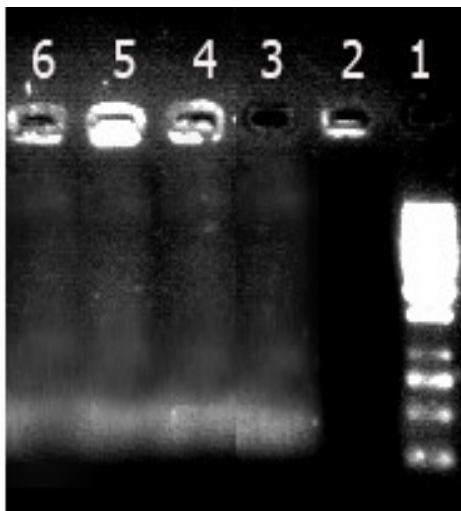
رده‌ی سلول سرطانی کولورکتال انسانی (HT29) از مؤسسه‌ی انستیتو پاستور تهران خریداری گردید، سلول‌های HT29 به مدت ۱۰ روز مورد پاساژ قرار گرفتند، در طول این مدت مرتباً به‌وسیله‌ی میکروسکوپ فاز معکوس بررسی شدند. از آنجایی که با استناد به مقالات، تعداد ۱۰۶ سلول تحت تیمار با غلظت‌های مختلف دارو لازم بود، بنابراین پس از شمارش سلولی تعداد سلول‌ها را در هر میلی‌لیتر از محیط کشت به ۱۰۶ سلول رسانیده و به هر خانه از پلیت‌های ۶ Well در زیر هود و محیط استریل منتقل شدند. زمان لازم برای تأثیر داروها بر روی سلول‌های HT29 بر اساس مقالات، ۱۴ ساعت و انیزومایسین به‌عنوان کنترل مثبت ۲ ساعت بیان گردید. تیمار با انیزومایسین در این مدت زمان به‌خوبی آپتوز را القا می‌کند. بعد از اتمام زمان دارودهی جهت بررسی توان‌زیستی، شمارش سلول‌های HT29 با تریپان بلو انجام شد. سپس سلول‌های مورد مطالعه برای ارزیابی میزان آپتوز القا شده به‌وسیله‌ی داروها، با تکنیک DNA فراگمنتاسیون بررسی شدند. در مرحله‌ی استخراج فنلی قطعات DNA به‌وسیله‌ی آگارز الکتروفورز، جهت لیز شدن غشای سلول‌ها و جدا شدن آنها از سطح پلیت‌ها به هر Well، ۵/۵ میکرولیتر PBS و ۵۵ میکرولیتر Lysis Buffer اضافه کرده و به مدت ۲۰ دقیقه در دمای ۴ درجه‌ی سانتی‌گراد قرار داده شدند. سپس محلول حاصل به میکروتیوب منتقل شده، به مدت ۳۰ دقیقه در دمای ۴ درجه‌ی سانتی‌گراد با دور 12000 g سانتریفوژ گردید، محلول رویی به میکروتیوب‌های جدید منتقل، و ۵۵۵ میکرولیتر فنل کلروفرم به آنها افزوده و به مدت ۵ دقیقه سانتریفوژ شدند. محلول حاصل را به لوله‌ی فالكون انتقال داده، و سپس ۱۱۰۰ میکرولیتر اتانول و ۵۵ میکرولیتر آمونیوم استات به آن اضافه گردید، پس از ۵ دقیقه سانتریفوژ محلول رویی دور ریخته شد. به رسوب حاصل ۳۰ میکرولیتر RNase و ۳۰ میکرولیتر بافر TE افزوده شد. سپس نمونه‌ها با استفاده از ورتکس برای مرحله‌ی الکتروفورز هموژن شدند. در ادامه مقدار ۵ میکرولیتر از نمونه‌ها با ۲ میکرولیتر از Loading بافر (بافر بارگیری) مخلوط گردید، و در چاهک‌های مخصوص ژل

آگارز (۱/۲٪) ریخته شد. نمونه‌ها در سمت قطب منفی (کاتد) قرار گرفتند؛ (زیرا جهت حرکت DNA از قطب منفی به قطب مثبت می‌باشد). در هر ژل جهت کنترل کیفی یکی از چاهک‌ها به کنترل مثبت و یکی نیز به کنترل منفی اختصاص داده شد. همچنین ۱ میکرولیتر مارکر در درون چاهک مخصوص خود، برای بررسی قطعات آپتوتیک گذاشته شد. در ادامه تانک مخصوص الکتروفورز به دستگاه Power Supply ابتدا با ولتاژ ۵ ولت به مدت ۵ دقیقه و سپس ۱۰۰ ولت به مدت ۲۰ دقیقه متصل گردید. بعد از مشاهده‌ی حالت اسمیر مورد نظر با استفاده از دستگاه Gel Documentation عکس‌برداری صورت گرفت. توان‌زیستی سلول‌ها از فرمول (۱۰۰ × تعداد کل سلول‌ها/تعداد سلول‌های زنده = توان‌زیستی سلول‌ها) محاسبه شد.

یافته‌ها

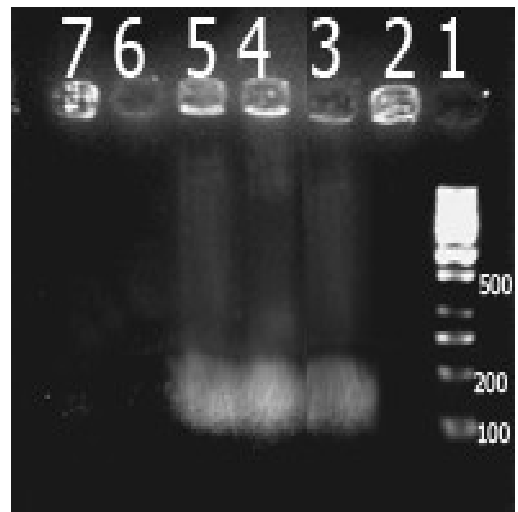
تعداد سلول‌های زنده در هر میلی‌لیتر برابر ۸۶۸۰۰۰، تعداد سلول‌های مرده در هر میلی‌لیتر برابر ۷۲۰۰۰، تعداد کل سلول‌ها در هر میلی‌لیتر برابر ۹۴۰۰۰۰ عدد بود. بنابراین توان‌زیستی سلول‌ها برابر با ۹۲/۳٪ محاسبه گردید.

نتایج حاصل از ژل الکتروفورز برای تشخیص DNA فراگمنتاسیون: سلول‌های تیمار شده با آلفاتوکوفرول و سلکاکسیب به‌وسیله‌ی تکنیک ژل الکتروفورز برای تشخیص DNA فراگمنتاسیون و القای آپتوز بررسی شدند. در این روش فراگمنت‌های DNA ناشی از آپتوز به دلیل وزن کمتر نسبت به ژنوم، تحت تأثیر اختلاف پتانسیل با سرعت بیشتری حرکت کردند. در مقایسه با مارکر 1000 bp حدود باند 200 bp این قطعات قرار گرفتند، در این ناحیه حالت اسمیر به‌صورت هاله‌ای مشاهده شد. البته شدت نور نمی‌تواند مقدار القای آپتوز را نشان دهد. اساس نتیجه‌گیری در این روش مقایسه‌ی نمونه‌های مختلف با کنترل منفی می‌باشد. اگر نمونه مانند کنترل منفی باشد آپتوز القا نشده، در غیراین صورت آپتوز القا شده است. بر اساس مقایسه‌ی نتایج شکل شماره‌ی ۱ در تجویز سلکاکسیب به‌تنهایی فقط در غلظت‌های (۵۰، ۲۵ میکرومولار) آپتوز القا نشده است؛ در حالی که در تمام غلظت‌های ترکیبی آلفاتوکوفرول و سلکاکسیب بر اساس شکل‌های (۴-۲) و آلفاتوکوفرول به‌تنهایی بر اساس شکل شماره‌ی ۵ آپتوز القا صورت گرفته است.

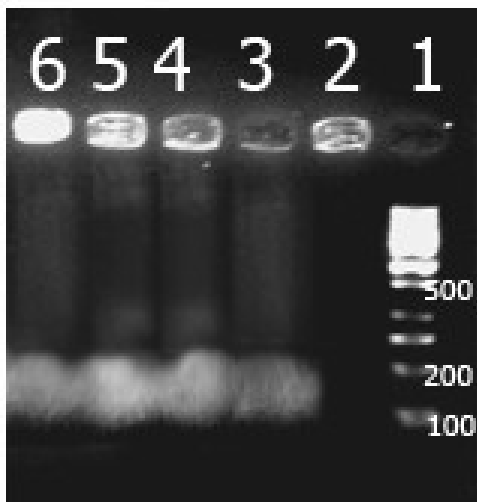
شکل شماره ۳: نتایج حاصل از ژل الکتروفورز. سلول‌های HT29 در غلظت 10^6 سلول در هر میلی‌لیتر تهیه شدند که پس از مواجهه با غلظت‌های مختلف داروها، مورد استخراج DNA قرار گرفته و ژنوم آنها با ژل الکتروفورز بررسی گردید. (هر غلظت ۳ بار تکرار شده است)

۱- مارکر 1000 bp
۲- کنترل منفی
۳- کنترل مثبت
۴- α T 20 μ M+Cel 50 μ M
۵- α T 10 μ M+Cel 50 μ M
۶- α T 5 μ M+Cel 50 μ M

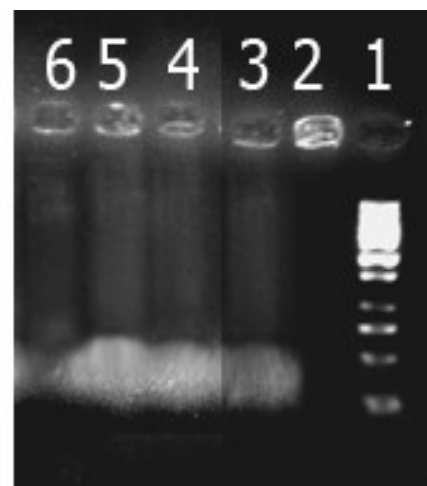
شکل شماره ۱: نتایج حاصل از ژل الکتروفورز. سلول‌های HT29 در غلظت 10^6 سلول در هر میلی‌لیتر تهیه شدند که پس از مواجهه با غلظت‌های مختلف داروها، مورد استخراج DNA قرار گرفته و ژنوم آنها با ژل الکتروفورز بررسی گردید. (هر غلظت ۳ بار تکرار شده است)

۱- مارکر 1000 bp
۲- کنترل منفی
۳- کنترل مثبت
۴- Cel (celecoxib) 100 μ M
۵- Cel 75 μ M
۶- Cel 50 μ M
۷- Cel 25 μ M

شکل شماره ۴: نتایج حاصل از ژل الکتروفورز. سلول‌های HT29 در غلظت 10^6 سلول در هر میلی‌لیتر تهیه شدند که پس از مواجهه با غلظت‌های مختلف داروها، مورد استخراج DNA قرار گرفته و ژنوم آنها با ژل الکتروفورز بررسی گردید. (هر غلظت ۳ بار تکرار شده است)

۱- مارکر 1000 bp
۲- کنترل منفی
۳- کنترل مثبت
۴- α T 5 μ M+Cel 75 μ M
۵- α T 10 μ M+Cel 75 μ M
۶- α T 20 μ M+Cel 75 μ M

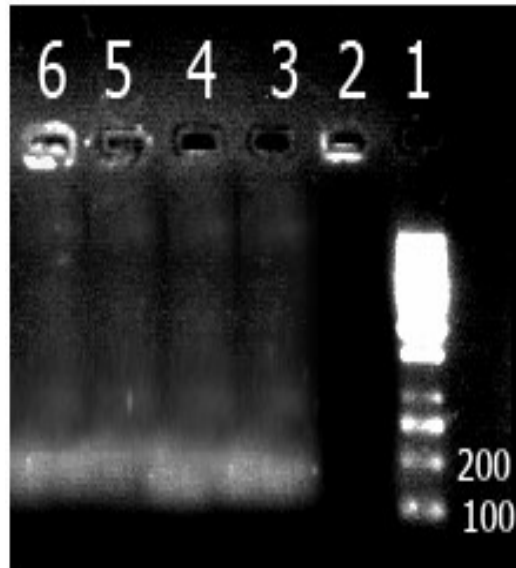

شکل شماره ۲: نتایج حاصل از ژل الکتروفورز. سلول‌های HT29 در غلظت 10^6 سلول در هر میلی‌لیتر تهیه شدند که پس از مواجهه با غلظت‌های مختلف داروها، مورد استخراج DNA قرار گرفته و ژنوم آنها با ژل الکتروفورز بررسی گردید. (هر غلظت ۳ بار تکرار شده است)

۱- مارکر 1000 bp
۲- کنترل منفی
۳- کنترل مثبت
۴- α T 10 μ M+Cel 25 μ M
۵- α T 5 μ M+Cel 25 μ M
۶- α T 20 μ M+Cel 25 μ M
۷- α T (alpha tocopherol) 20 μ M+Cel 25 μ M

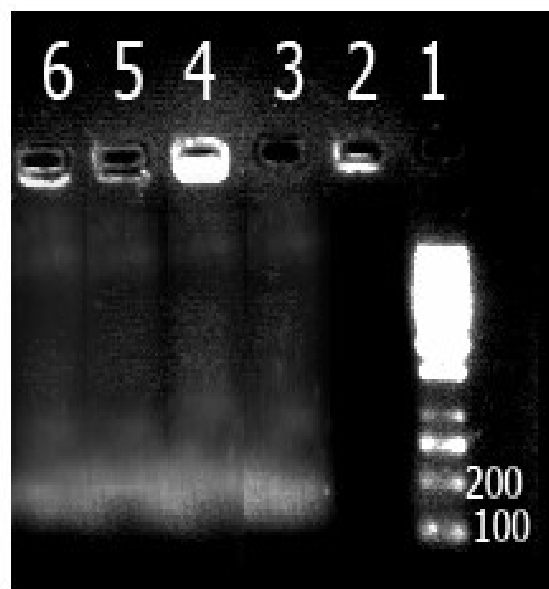
بحث

در بررسی آپوپتوز از تکنیک‌های مختلفی مانند اندازه‌گیری توان‌زیستی سلول‌ها با MTT Assay، اندازه‌گیری آپوپتوز به‌وسیله‌ی انکزین V و دیدید پروپیدیوم، با استفاده از DNA فراگمنتاسیون و فلوسیتومتری، آزمایش TUNEL جهت تشخیص DNA فراگمنتاسیون، اندازه‌گیری مرگ سلولی به‌وسیله‌ی تریپان بلو و استخراج فنلی قطعات DNA به‌وسیله‌ی آگارز الکتروفورز استفاده می‌شود. روش استخراج فنلی قطعات DNA به‌وسیله‌ی آگارز الکتروفورز، شکل اصلاح شده‌ی روش کلاسیک است که در سال ۱۹۸۰ به‌وسیله‌ی Wyllie به کار گرفته شد. محصولات حاصل از این روش خیلی خالص و قطعات DNA عاری از پروتئین می‌باشد. در مطالعه‌ی حاضر با توجه به امکانات موجود از روش مشاهده‌ی فراگمنتاسیون DNA جهت تشخیص آپوپتوز استفاده گردید. جهت تعیین توان‌زیستی سلول‌ها نیز تست تریپان بلو به کار برده شد. نفوذ تریپان بلو به داخل غشاهای سالم اساس این آزمایش می‌باشد. سلول‌های زنده و سلول‌هایی که در مراحل اولیه‌ی آپوپتوز هستند از غشای سالم برخوردار بوده و در زیر میکروسکوپ بی‌رنگ مشاهده می‌گردند. در حالی که سلول‌های نکروتیک و سلول‌هایی که در مراحل پایانی آپوپتوز می‌باشند در اثر نفوذ رنگ، آبی دیده می‌شوند (۱۳). ظرفیت عواملی مانند ویتامین E، به‌ویژه آلفا توکوفرول برای از بین بردن آسیب رادیکالی آزاد، القای آپوپتوز و تحریک بیان انکوژن‌ها، این ویتامین را گزینه‌ای مناسب برای شیمی‌درمانی معرفی می‌کند. مطالعات نشان داده است که ویتامین E سرطان‌زایی و آسیب DNA ناشی از UV را در حیوانات آزمایشگاهی مهار می‌کند (۱۳، ۱۴). بر اساس اطلاعات پاراکلینیکی، ویتامین E ممکن است یک پاسخ ایمنی آنتی‌تومور، به‌وسیله‌ی القای شیمیوتاکسی ماکروفاژها و لنفوسیت‌ها، در محل تومور ایجاد نماید (۱۵). پاسخ آنتی‌توموری ویتامین E ممکن است در نتیجه‌ی فعال کردن فاکتورهای آنتی‌تومور شامل فاکتورهای نکروزکننده‌ی تومور ($\text{TNF-}\alpha$, $\text{TNF-}\beta$) و P53 باشد (۱۶). همچنین ویتامین E و مشتقات آن در چندین رده‌ی سلول سرطانی انسانی اثرات قوی آپوپتوتیک دارند و در بعضی موارد اثر عوامل شیمی‌درمانی را در مدل‌های حیوانی افزایش داده‌اند (۳، ۱۷). به‌علاوه جهت افزایش مسیرهای آپوپتوتیک، ویتامین E می‌تواند چندین فاکتور تومور مانند پروتئین کیناز C (PKC) را مهار کند. پروتئین کیناز C یک فاکتور آنتی‌آپوپتیک است که در چندین نوع

شکل شماره ۵: نتایج حاصل از ژل الکتروفورز. سلول‌های HT29 در غلظت 10^{-6} سلول در هر میلی‌لیتر تهیه شدند که پس از مواجهه با غلظت‌های مختلف داروها، مورد استخراج DNA قرار گرفته و ژنوم آنها با ژل الکتروفورز بررسی گردید. (هر غلظت ۳ بار تکرار شده است)

۱- مارکر 1000 bp	۴- $\alpha\text{T } 20\mu\text{M}$
۲- کنترل منفی	۵- $\alpha\text{T } 10\mu\text{M}$
۳- کنترل مثبت	۶- $\alpha\text{T } 5\mu\text{M}$

شکل شماره ۶: نتایج حاصل از ژل الکتروفورز. سلول‌های HT29 در غلظت 10^{-6} سلول در هر میلی‌لیتر تهیه شدند که پس از مواجهه با غلظت‌های مختلف داروها، مورد استخراج DNA قرار گرفته و ژنوم آنها با ژل الکتروفورز بررسی گردید. (هر غلظت ۳ بار تکرار شده است)

۱- مارکر 1000 bp	۴- $\alpha\text{T } 20\mu\text{M} + \text{Cel } 100\mu\text{M}$
۲- کنترل منفی	۵- $\alpha\text{T } 10\mu\text{M} + \text{Cel } 100\mu\text{M}$
۳- کنترل مثبت	۶- $\alpha\text{T } 20\mu\text{M} + \text{Cel } 100\mu\text{M}$

سرطان و التهاب خفیف و مزمنی که به این ترتیب ایجاد می‌شود، اثر ویتامین E در In Vivo کمتر خواهد شد (۲۲،۲۱). از طرف دیگر با توجه به بررسی‌های Salganik و همکارانش در سال ۲۰۰۲ مصرف ویتامین E در افراد سیگاری پتانسیل ابتلا به سرطان ریه را افزایش می‌دهد. در افرادی که سیگاری هستند مواد کاسینوژن حاصل از سیگار به‌وسیله‌ی ویتامین E قابل حذف نمی‌باشند. با این وجود ویتامین E در این افراد، گونه‌های فعال اکسیژن (ROS) را جمع‌آوری می‌کند. به دلیل حضور کارسینوژن‌ها در این افراد سلول‌ها دچار آسیب شده و ROS بالا می‌رود که خود عاملی برای ایجاد مرگ سلولی است (۱۲). در این حالت اثر جاروکنندگی ویتامین E مانع اثر ROS در القای مرگ سلولی می‌شود. آنچه در مطالعه‌ی حاضر به دست آمد نشان‌دهنده‌ی اثرات القای مرگ سلولی به‌وسیله‌ی آلفاتوکوفرول و سلکاسیب در غلظت‌های بسیار پایین می‌باشد.

نتیجه‌گیری

تجویز ویتامین E به همراه سلکاسیب موجب القای مرگ سلولی در همه‌ی غلظت‌های آن می‌گردد. با توجه به نتایج این تحقیق، برای ایجاد مرگ سلولی و تعقیب اثرات درمانی می‌توان در دوزهای پایین سلکاسیب، از ویتامین E استفاده نمود. قطعاً بررسی‌های تکمیلی در این خصوص گامی مؤثر در پیشبرد کنترل پروسه سرطان و کاهش پیچیدگی‌های ناشی از آن خواهد بود.

تشکر و قدردانی

این مقاله برگرفته از پایان‌نامه‌ی مصوب کارشناسی ارشد دوره سم‌شناسی دانشکده‌ی داروسازی دانشگاه جندی شاپور اهواز می‌باشد. بدین وسیله از زحمات فراوان معاونت محترم پژوهشی دانشگاه به دلیل تأمین منابع مالی این طرح، اساتید بزرگوار و فرزانه‌ی گروه توکسیکولوژی و فارماکولوژی دانشکده‌ی داروسازی به دلیل حمایت‌های دلسوزانه ایشان، پرسنل محترم آموزشی و پژوهشی دانشکده‌ی داروسازی و سرکار خانم‌ها دهباش و داغری به دلیل همکاری صمیمانه خود کمال سپاسگزاری را می‌نمایم.

تومور بیان می‌شود. ویتامین E به‌خصوص آلفاتوکوفرول سوکسینات (α -TS) به‌طور شگفت‌آوری در سرطان پروستات و سینه اثر ضدتوموری دارد؛ در حالی که آپوپتوز را در سلول‌های نرمال اپی‌تلیال القا نمی‌کند (۱۸). در مطالعه‌ی حاضر همان‌گونه که نتایج جدول شماره‌ی ۱ نشان می‌دهد، آلفاتوکوفرول در همه‌ی غلظت‌ها، آپوپتوز را در سلول‌های HT 29 القا کرده است. این غلظت‌ها بر اساس مرور مقالات انتخاب شدند، با این وجود بالاترین غلظت مورد استفاده (۲۰ میکرومولار) بسیار کمتر از مقداری است که در اثر مصرف ویتامین E (400IU روزانه) در پلاسما یا بافت‌ها یافت می‌شود. بررسی نشان داده است که با مصرف ویتامین E در دوز 400IU به شکل روزانه سطح سرمی و بافتی ویتامین E به‌صورت زیر خواهد بود (۱۹).

$C_p/R = C_t$ معمولاً در مورد داروهای محلول در چربی $R=10$ است. بعد از مصرف ویتامین E در دوز $CP=25-30\mu M$ 400IU $10=C_t/25-30$ $C_t=250-300\mu M$

جدول شماره‌ی ۱: وجود و یا عدم وجود مرگ سلولی برنامهریزی شده در غلظت‌های مختلف آلفاتوکوفرول و سلکاسیب و کاربرد همزمان آنها

آلفا توکوفرول	سلکاسیب	۰ میکرو مولار	۵ میکرو مولار	۱۰ میکرو مولار	۲۰ میکرو مولار
-	+	+	+	+	+
-	+	+	+	+	+
-	+	+	+	+	+
+	+	+	+	+	+
+	+	+	+	+	+

با وجود اینکه غلظت‌های مورد استفاده کمتر از غلظت‌های In Vivo بودند؛ ولی به‌خوبی توانستند القاکننده‌ی مرگ سلولی باشند. این موضوع را می‌توان از چند جنبه بررسی نمود. ویتامین E نفوذپذیری غشایی بیشتری در سلول‌های سرطانی دارد که این مسئله می‌تواند در مورد سلول‌های HT 29 نیز صادق باشد. نتایج مطالعه‌ی Shklar در سال ۱۹۹۸ نیز تأییدی بر این یافته است (۲۰). همچنین در بررسی‌های In Vitro و محیط کشت سلولی اثر دارو با بدن متفاوت می‌باشد. در In Vitro فاکتورهای مؤثر بر رشد سلولی حاصل از ترشح سلول‌های دیگر، کمتر است. هرچند ویتامین E با اثر شیمیوتاکسی خود در مراحل اولیه می‌تواند مرگ سلولی را در سلول‌های نئوپلاسمیک القا نماید؛ با این وجود به دلیل سیر مزمن

References:

1. Shahbazi P, Maleknia N, et al. General Biochemistry for Students of Medical Sciences. Tehran: Tehran University Press; 2004. p. 79-83.(Vol2). [Text in Persian]
2. Tucke JM, Townsend DM. Alpha-Tocopherol: Roles in Prevention and Therapy of Human Disease. J Biomedicine & Pharmacotherapy 2005;59:380-387.
3. Schwartz JL, Antoniades DZ, Zhao S. Molecular and Biochemical Ireprogramming of Oncogenesis Through the Activity of Prooxidantsand Antioxidants. Ann NY Acad Sci 1993;686:262-78 (discussion278–9).
4. Israel K, Yu W, Sanders BG, Kline K. Vitamin E Succinate Inducesapoptosis in Human Prostate Cancer Cells: Role for Fas in Vitamin E Succinate-Triggered Apoptosis. Nutr Cancer 2000;36:90-100.
5. Swamy MV, Cooma I, Reddy BS, Rao CV, Lamin B. Caspase-3 Activity, and Apoptosis Induction by a Combination of HMG-CoA Reductase Inhibitor and COX-2 Inhibitors: A Novel Approach in Developing Effective Chemopreventive Regimes. Int J Oncol 2002;20:753-759.
6. Jiang Q, Schwab IE, Courtemanche CH, Ames BN. γ -Tocopherol and Its Major Metabolite, in Contrast to α -Tocopherol, Inhibit Cyclooxygenase Activity in Macrophage and Epithelial Cells. PNAS 2000;97:11494-11499.
7. Tsujii M, Dubois RN. Alterations in Cellular Adhesion and Apoptosis in Epithelial Cells Overexpressing Prostaglandin Endoperoxide Synthase-2. Cell 1995;83:493-501.
8. Dubois RA, Shao J, Tsujii M, Sheng H, Beauchamp RD. GI Delay in Cells Overexpressing Prostaglandin Endoperoxide Synthase-2. Cancer Res 1996;56:733-7.
9. Oshima M, Dinchuk JE, Kargman SL, Oshima H, Hancock B, Kwong E, et al. Suppression of Intestinal Polyposis in Apc Delta 716 Knockout Mice by Inhibition by Cyclooxygenase-2 (Cox-2). Cell 1996;87:803-9.
10. Williams CS, Tsujii M, Reese J, Dey S, Dubios RN. Host Cyclooxygenase-2 Modulates Carcinoma Growth. J Clin Invest 2000;105:1589-94.
11. Jeffery M, Drazen MD. Cox-2 Inhibitors A Lesson in Unexpected Problems. ENGL MED 2005;325:11.
12. Salganik RI. The Benefits and Hazards of Antioxidants: Controlling Apoptosis and Other Protective Mechanism in Cancer Patientsw and the Human Population. Journal of American College of Nutrition 2001;5:464s-472s.
13. Bonifacino JS, Dasso M, Harford JB, Lippincottschwartz J, Yamada KM. Assessment of Apoptosis and Necrosis by DNA Fragmentation and Morphological Criteria. Current Protocols in Cell Biology 2001.
14. Shklar G, Schwartz J, Trickler DP, Niukian K. Regression by Vitamin E of Experimental Oral Cancer. J Natl Cancer Inst 1987;78:987-92.
15. Woutersen RA, Appel MJ, Van Garderenhoetmer A. Modulation of Pancreatic Carcinogenesis by Antioxidants. Food Chem Toxicol 1999;37:981-4.
16. Shklar G, Schwartz J. Tumor Necrosis Factor in Experimental Cancerregression with Alphotocopherol, Beta-Carotene, Canthaxanthin Andalgae extract. Eur J Cancer Clin Oncol 1988;24:839-50.
17. Turley JM, Funakoshi S, Ruscetti FW, Kasper J, Murphy WJ, Longo DL, et al. Growth Inhibition and Apoptosis of RL Human B Lymphoma Cells by Vitamin E Succinate and Retinoic Acid: Role for Transforming Growth Factor Beta. Cell Growth Differ 1995;6:655–63.
18. Kline K, Yu W, Sanders BG. Vitamin E and Breast Cancer. J Nutr 2004;134:3458S-3462S.
19. Dimitrov NV, Millan JM, Gilliland DG, Malone W. Plasma α -Tocopherol Concentrations after Supplementation with Water-and Fat-Soluble Vitamine E. Am J Clin Nutr 1996;64:329-35.
20. Shklar G. Mechanisms of Cancer Inhibition by Anti-Oxidant Nutrients. Oral Oncology1998;34:24-29.
21. Christen S, Hagen TM, Shigenaga MK, Ames BN. In Microbes, and Malignancy: Infection as a Cause of Human Cancers. Parsonnet J 1999;(44):35–88.
22. Ames BN, Shigenaga MK. Hagen TM. Oxidants, Antioxidants, and the Degenerative Diseases of Aging. Proc Natl Acad Sci U S A 1993;90(17):7915-22.

